

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izveniški ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se diagovalijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

A. strije poklic na iztoku.

Uže mnogo se je govorilo in pisalo, da je Avstrija v prvi vrsti poklicana evropsko kulturo siriti na vzhod ali iztok. Njena zgodovina, njena geografska lega in sorodnost večine njenih narodov z balkanskimi, jej kaže to nalogo. Nekdaj sta Avstrija in Ogerska zvesto izpolnjevali to svojo nalogo, le to stoletje sta se jej izneverili in začeli podpirati Turčijo, glavno zavrateljico razvoju in kulturnemu napredku orientalnih narodov. To je bilo škodljivo za Avstrijo samo, kakor za balkanske dežele. Nobedna druga država ne more Avstrije lahko nadomestiti v kulturnem delu na iztoku. Rusija je sicer vojevala uže velike vojne za osvobodjenje vzhodnjega krščanstva in Slovanstva, a ne more povse prevzeti vloge kulturnega razširjalca v teh pokrajinah, ker ima sama soboj še dosta posla; v Rusiji samej je kultura ekstenzivno premalo razvita; Nemčija je preveč oddaljena od vzhoda, a svojo kulturo hoče usiljevati le potom germanizacije; to je pa protinaravno in zato prepočasno. Italija, iz katere so v srednjem veku vzhajale znanosti, umetelnosti i vse kulturne naprave po Evropi, je za novejših časov v političnih bojih zelo zaostala v omiki in mora gledati da se sama spot povzdigne, nikar da bi kultura še drugam nosila. Angijo čaka dovolj kulturnega dela v deželah njej podjarmljenih, torej se ne more brigati za kulturni napredek balkanskih Slovanov; če bi prav hotela, pa ona le stedi za samopridni interes. Pod angleškim gospodstvom se še nobena dežela nij mogla kulturno razviti, ker jo angleški kramarji prezgodaj izmolzejo in pogreznejo v revščino; revne dežele pa ne premorejo sredstev za kulturno napredovanje. Dovolj žalostni pri-

zori se nam kažejo, če oči obrnemo v angleško Indijo ali angleške kolonije v južnej Afriki. Torej ostane le še Francoska. Priznati moramo, da so kulturni Francozje marsikaj storili za blagost balkanskih narodov, njihova vlada je pa vendar vedno podpirala turške tlačitelje in angleške odiračce prebivalce evropske Turčiji. Francoska podpora je dozdej segala le črez majhen del balkanskega poluotoka, kritila je le Grke in katoliške Bolgare, za blagost pravoslavni se pa nij mnogo zmenila. Francija je sploh predaleč in čaka jo uže preveč kulturnega dela v Algeriji i drugih kolonijah, da bi se mogla živeje zanimati za orient. Vrh tega notranje državne razmere nijso temu ugodne, vedni strankarski prepiri in nestanovitnost vladne sisteme.

Same ob sebi se pa balkanske države in njeni narodi ne morejo kulturno povzdigniti, manjka jim materialnih in duševnih sredstev; preveč so razkosani. Zdanji položaj na iztoku gotovo še ne ugaja razvoju; ozemlje je le deloma od Turške neodvisno, povečim pripada polodvisnim malim državicam, deloma je pa celo še pod turško vlado. Privrženci raznih veroizpovedanj se sovražijo, grško-slovanški razpor se nehče poleči, Rumuni in Bolgari se, ne glede na to, da si njihova vladarja zagotavljata prijateljstvo, pisano gledajo, Turcija pa nij izpolnila nobene obljube, ni uvedla nikakeršnega zboljšanja nobenih reform, kakor je obetala v Berlinu, vedno tlači svoje evropske krščanske podanike kakor poprej. Vse to se mora odpraviti, če je narodom napredovati: mejnarodno sovražstvo in sovražstvo mej raznoverniki mora prestati; kristijanom, nahajajočim se pod turškim igom se mora stanje zboljšati, s kratka: zdanje položanje na izhodu se mora popraviti v interesu kul-

ture in omike, krščanstva in blagostanja balkanskega prebivalstva. Vsega tega pa ne morejo izvršiti balkanske države, to more storiti, po mojem mnenji, če postane vsem narodom pravična, samo Avstrija. Morda mi bo kateri prijatelj velikega Srbstva ali Bolgarstva ugovarjal, kaj, ko bi se vsa slovanska balkanska zemlja dala Srbiji ali Bolgariji, grška pa Grškeji, in se tako ustanovile večje balkanske države, ali bi te države ne bile dosti močne in velike, da se razvijajo samostojno? Srbija se je uže pred šestdesetimi leti osvobodila turškega jarma, a še nij mogla urediti se v notranjem; ljudstvo je razdeljeno v dva tabora, nekaj je prvržencev vladajoče rodovine, drugi pa so prijazni naslednikom Črnega Jurija. Kneževski rodovini in nijjni stranki se sovražita in vedno delajo se skrivne zarote zoper vlado. Nič boljše bi ne bilo potem, ko bi Srbija postala velika slovanska država. Bolgari so pa stoprav osvobodjeni od turškega jarma, kje bi bili torej naenkrat pridobili dosti fizičnih in moralnih sil, da bi mogli prevzeti vodstvo velike države. Zraven bi se pa v takej velikej srbsko-bolgarskej državi kmalu vnel mejsobojni prepir, kdo bi bil na vrhu v državi. Razmere na Grškem tudi nijso ravno urejene, stranke se vedno prepirajo in nobena vlada se ne vzdrži dolgo na krmilu. Grki uže nijso oni hrabri narod, ki se je osvobodil, se ve da z rusko pomočjo turškega gospodstva, še menj pa vredni nasledniki starih Grkov, ki so pri Maratonu in Salamini pobili velike perzijske čete, temuč omehkuženi so, kar svedoči vse njihovo obnašanje o poslednjih dogodkih v orientu; le mej soboj se radi prepirajo, manjka jim eneržije in odločnosti: tak narod gotovo nij sposoben za urejanje kake velike države. Poleg tega bi

Živalstvo.

Naravoslovske črtice.

I.

Potovanje v tuje kraje sploh nam znatno razširja duševni obzor, ker nam vsak trenutek nove prikazni podaje. V koliko večji meri pa mora potovanje po še le malo znanih, ali celo neznanih krajih mnogo novega umu in čutom podajati, v koliko večji meri nam mora ono um bistriti, srce blažiti. Zato obsejajo radovedno vsi znaaci prišleca, ter ga izprašujejo o njegovem potovanju. Ustreza ne kako tej navadi, izdajajo popotniki navadno obsirne popise svojega potovanja in iz takega popisa hočem nekaj posneti.

Švedski profesor Nordenskjöld, ki je nedavno srečno iz Švedije, ob robu severne Azije priplul na Japonsko, opisuje zelo zanimivo živalstvo na otoku Bering.

Jedna večja žival, ki pa se še zmirom v velikej množini nabaja, je „morski medved“ (Otarja ursina). Z neštevilnimi morskimi medvedi, ki se na obalah beringovega in bakrovega otoka nahajajo, ravna jo prebivalci, skoraj kakor z domačimi živalimi. To je samo vsled tega mogoče, da te živali več mesecev neprenehoma in skoraj brez hrane na tistem mestu ostanejo. Ta mesta pa so mali poluotoki, na katerih se jih združijo na tisoče in tisoče. Ostro je prepovedano na teh prostorih loviti ali sploh živalim kaj storiti, če župan ovega kraja tega ne dovoli. Kadar hočejo nekaj živalij dobiti, se mnogo lovcev tega posla loti. Obdadé namreč mirno ležeče od vseh strani, ter jih s palicami od obali proti notranjemu delu otoka ženejo. Potem lovci tiste izmeji živali, ki imajo dobro kožuho, se svojim orožjem (t. j. z omenjenimi palicami) po gobcih tolčejo tako, da žival omedli, ter jo potlče z nožem usmrtijo.

Nordenskjöld pravi, da je obiskal kraj, kjer je največ teh morskih medvedov ležalo. Tamošnji prebivalci so mu zagotavljali, da je na otoku okolo 200 000 teh živalij, ter da se jih vsako leto „le“ kakih 13.000 usmrti, toda on sam meni, da so te številke vendar nekaj prevelike. Ko se je torej on živalim bližal, so skraja stareje nemirne postajale, toda skoraj se zopet pomirile in sedaj je gledal čudne prizore. Zdelo se mu je, da je v velikem gledališču. On in njegovi tovariši so jedini gledalci. Oder napravljali so obali, obdani od penečih valov, ki so ob kamenje se zaletavali, mej tem ko je zadaj oder neomejen bil proti neskončnemu morju. Igralci pa so bile tisoči in tisoči čudnih živalij. Nekateri starci so ležali mirno, ter se nijso brigali za nič, kar se je okolo njih godilo; drugi so ali se svojimi kratkimi nogami in čudnimi glasovi mej kamenjem plezali ali pa z neverjetno hitrostjo v penečem morju plavali, še drugi so se igrali

v državah, kjer bi prebivalstvo bilo večinoma pravoslavno, kmalu začelo se zatiranje manje številnega, a mnogokrat izobraženejšega katoliškega elementa. Podobne prikazni vidimo v Srbiji, kjer pravoslavni ne gledajo preveč prijazno katoličanov. Res se da ravnopravnost vseh ver po državnopravnih zakonih skleniti, ali težje je izvesti jo praktično v takih, pol izobraženih zemljah.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. novembra.

Nj. veličanstvo cesar je sprejel v posebni avdijenci dné 17. t. m. dopoldne nove predsednike *državnega zbora*, grofa Coroninija, dr. Smolko in barona Gödla. Cesar je izrazil svojo zadovoljnost, da je pred sedstvo v tako dobrih rokah in svoje priznanje zaradi dostojnega in mirnega vršenja adrese debate.

Kakor smo uže včeraj poročali, je v odseku za vojaško postavo vladna predloga o podaljšani zdaj obstoječe vojaške postave bila sprejeta nespremenjena v seji v ponedeljek. Centralistiški poslanec Czeditik (iz kluba „liberalcev“) nj bil zoper podaljšanje vojaške postave za deset let, ali hotel je, da bi normalno letno število vojakov znižalo se na 230 000 vojakov. Vojni minister Horst je na to odgovoril, da vlada ne more tega predloga odobriti, ker v tem vprašanju ne bode dala nikakršnih koncesij. Rechbauer je predlagal v specialnej debati, ki je bila z vsemi zoper 4 glasove sprejeta, da bi se vojaška postava dovolila samo za eno leto. Czeditikov predlog je bil zavržen z vsemi zoper 5, glasov Rechbauerov tudi zavržen z vsemi zoper 8 glasov, vladna predloga pak je bila sprejeta in poročevalcem voljen poslanec Zeithammer.

V budgetnem odseku se je istega dne obravnavala postava o podpori iz državne blagajne po slabej letini zadetj Istri, Goriskej in Gradiškej. Vladno predlogo se je sklenilo toliko premeniti, da se v zakonu določi, da morajo pri deljenji podpore navzočni biti tudi župani. Volil se je potem poslanec Smarzewski glavnim poročevalcem o budgetu za leto 1880. Pri posamnih rubrikah dohodkov se je pri davku na žganje izbrisalo 500 000 gld. od vladne številke, ki je bila nastavljena z 8 500 000 gld. Davek na vino in mošt v znesku 3,900 000 gld. se je potrdil. Davek na pivo se je dotočil na 21.700.000 gld., zbrisalo se je tedaj 300 000 gld. Določilo se je dalje davka na meso in klavno živino 4 690 000 gld., na sladkor 25 012 000 gld., najemščine 3.538 000 gld., druge dohodke na

22.000 gld. Troškovi za upravo so se določili na 223 000 gld. O tem bomo še pozneje poročali.

V odseku za postavo zoper govejo kugo je v soboto predlagal poslanec Zotta, da bi država plačevala troškove za kordon takraj naših mej, kateri predlog pa nij bil sprejet.

Češki klub je v svojej seji v nedeljo sklenil naročiti svojim udom v bosenskem odseku, da zahtevajo od vlade nujno urejenje zemljiščnih razmer v Bosni; k temu urejevanju da se morajo poklicati tudi zastopniki bosenskega prebivalstva.

V *peštunskem* državnem zboru je bila vladna predloga o upravi Bosne in Hercegovine sprejeta sè 188 glasovi zoper 169 glasov, torej z majheno večino 19 glasov. Pred glasovanjem je še govoril ministerski prvoznik Tisza dolg govor za vladno predlogo.

Vnanje države.

Ruski carjevič je bil v Berlinu iskreno sprejet. Nemški časopisi izražajo željo, da bi razmere Nemčije z Rusijo bile prijateljske, kar želi tudi nemški narod. V obče pa tudi nemški časopisi ugibajo smoter pohoda ruskega carjeviča na Dunaj in v Berlinu.

Turčija se je udala v zadnjih dnevih obnovljenemu pritisku Angležev. Sultan je podpisal načrt reform za evropske svoje provincije in tudi za Malo Azijo; nadalje je priznal, da so odsle turški ministri odgovorni. Bodemo videli, kie bode zdaj Anglija zopet spletk iskala.

Italijansko ministerstvo je dalo svojo ostavko.

Ker je baš odšla z Dunaja na *Španjo* nadvojvodinja Mariia Christina, hči umrlega nadvojvode Karla Ferdinanda in nadvojvodinje Elizabete, naj omenimo tudi, da španski kortesi so dovolili mladej svojej kraljici civilno listo po vladnej predlogi.

Dopisi.

? **Iz Ljubljane** 19. nov. [Izv. dop.]

Nekaterim ljudem je več dovoljeno storiti nego družim; kar bi se jednim v greh štelo, isto se drugim ne more, ker jeden in isti čin dokazuje pri nekaterih ljudeh grozovito budalost, pri drugih pa duhovitost. Pri našem „Tagblattu“ pa duhovitosti iskati reklo bi se v svetopisemskoj dolgouhej živali iskati prednika arabskemu konju. Naj bi kateri drug časopis pisal v ónem slogu kakeršnega uporablja „Tagblatt“, naj bi kateri drug časopis tekem 5 dnij napisal toliko nesmisla, kakor ta listič. — tekem družih 5 dnij bi moral uže nehati izhajati, ker bi manjkalo mu čitalcev za svoje neslanosti. Ali s „Tgb.“ ima nemško občinstvo v Ljubljani potroljenje, meneče, naj kaže svojo siromaščino. Jaz pa hočem naštetii naj-

krasnejše cvetke Krausovega „erfindungsgeista“ in veleuma. — Na moj predzadni dopis, v katerem sem konstatiral propadanje ustavoverstva in nemštva v kazini in filharmoniskem društvu, odgovarja g. Kravs, da filharmonisko društvo néma nič opravka z ustavoverstvom. G. Kravs je dal pri tem logiki hučo zausnico, kajti prvič priznaje sam, da je društvo nemško in da ga narodnjaki ne podpirajo, vsled česa óno po mojej trditvi propada. Res je, da včasih se ne dela politika tam notri, ali g. Kravs naj mi na besedo veruje, da društvo posebno take ude rado sprejema, ki pripadajo k tako zvanej ustavovernej stranki in da-si bi moralo filharmonisko društvo v istini biti samo godbeno in nič drugega, ipak mi mora vsak pritrđiti, da baš ustavaški udie tega društva dajejo mu nemško ustavaško lice. V tem društvu ne more propadati slovensčina ker slovenskih pesnij se tam ne poje, nego pojó se izključivo nemške, in ker propada istinito to društvo, propada z njim nemštvo v Ljubljani. Gledé kazine je g. Kravs tako odkritorčen, da pravi kar naravnost: „kaj nas ustavake briga kazina, kazina je odprt lokal, notri je šel komur se je spoljubilo.“ — Ali naj nas Slovence briga? V kazino so zahajali kapitalni ter inteligentni samo ustavaški možje — na je vse eno zdaj zabita. Radovednost me muči, kateri gostilnar se bode po tej Krausovej izjavi še na limanice vsedel: ker ustavaki ljubljanski sami zatajujejo svojo gostilno, Slovenec-gost pa notri ne bode prišel. —

„Schillerwoche“ je bila ón teden in „Tagblatt“ plaka, da „na tisočih broječe nemško prebivalstvo v Ljubljani se nij tega spominjalo“. To so ti vendar pozabljivi ti ljubljanski Nemci, broječi na tisočih! Kar se tiče lokalnega znanja, je g. urednik „Tagblatta“ vrlo napredoval, to je nedvomljivo, ka-li? Jaz pa ne verniem niegovim tisočim, ampak sodim, ka je g. K gotovo takrat, ko je napisal óne „tisočih Nemcev“ — mislil na Gradec. Ljubljanskega nemškega gledališča ravnatelj vsakako boljše pozna tukajšnjih Nemcev tisoče nego „Tagblatt“, in nij mu zameriti, če premišlja, ali mu nemšk patriotizem kaj nese ali ne; občutne izkušnje so podjetnika spametovale, kakšna umetelnost je Ljubljančanom povšeči. Ker je gledališče o predstavah zvlásti klasičnih iger vedno prazno, zato si mora človek le misliti, da „Tagblattove“ izobražene ljubljanske nemške „tisočih“ némaio toliko „verständniiss“

ter mej soboj trgali. Tukaj sta se dva medvedja viteza z veliko spretnostjo borila, toda v resnici borila, kajti zdelo se mi je, da se po pravilih prijemata in branita. Tam zopet sta se na videz borila stavec in mladič, in zdelo se mi je skoro, da stavec mladega uči boriti se. Povsodi lazijo majheni, črni mladiči okolo, ter svoje matere kličejo z glasovi, ki so bleketanju jagnjet zelo podobni. Če celo čredo prestrašiš, tako, da hitro vsi k morju hitijo, skačejo drug črez drugega, ter tako mnogo svojih, posebno mlajših, sodrugov usmrtiljo. Trupla teh in ónih, katere ljudje usmrtiljo, ležijo nepokopana po travi, tako, da je smrad prav zdaten. Od usmrtenih živalij ljudje namreč nič ne obdržé, kakor kožo, zavoljo dragocene kožuhovine. Čudno je le, da te žival zmirom spet tja nazaj pridejo, kjer toliko in toliko smradljivih mrtvih trupel leži. Mej temi mnogimi morskimi medvedi, sedel je, kakor kralj na posameznem kamenu jedin „morski lev“, ki sem ga na celem potu našel.

Ostanimo denes pri živalih, ki v vodi živé, pa hočemo govoriti zdaj o nam boljše znanej namreč o raku. Sicer ne bom nič novega o življenji rakov pripovedoval, marveč poročal samo o nekej bolezni, ki se v zadnjem času mej raki opazuje. Pa ne samo ujeti, nego tudi raki, ki še prosto v vodi ži é, začeli so po celej srednjej Evropi, posebno na Bavarskem, Badenskem i Württenberskem poginjati. Akoravno pa se mnogi učenjaki trudijo, vendar ne morejo najti uzroka tej bolezni. Nekemu kupčevalcu v južnej Nemčiji, ki z ribami, raki itd. trži, je v šestih tednih 20 000 rakov poginilo. Ker so tudi mej Slovenci raki vrlo v čislh in mnogokomu posebno zanimivo lovljenje rakov ugaja, hočem iz časnika „Bairische Fischereizeitung“ posneti članek, ki to bolezen opisuje. „Začasa dni od srede julija do konca avgusta smo dobili deloma iz Avstrije, deloma iz Gornjega Palatinata (Oberpfalz) prve rake. Ko trije tedni preteko, zapazimo pri ostalih rakah, da so bolni. Raki so si začenjali noge

iztrgavati, in škarje so si odšripavali. Ob jednem so se zeló tresli, ter začeli na hrbtu ležati. Prikazali so se nadalje zajedavci v podobni črvov. Ti zajedavci so se nahajali po glavi, po drobu in posebno pod oklepom. Najbolie se je bolezen poznala na zadnjem delu života. Konec repa začel je namreč otekati, ter kazal tisto barvo, kakeršno imajo mrtvi raki. Tisti, katere smo še potlé dobili, so mnogokrat hitro po prihodu zboleli, ter za 7—10 dni poginili. Enako toži mnogo drugih kupčevalcev. Ravno tako trdijo ribiči, da v potokih, v katerih se je poprej pod vsakim kamenom rak nahajal, sedaj le malokateri vidijo. — Dvorni ribič Kuffer v Moravskem piše, da je pred kratkim posamezne rake z ribami vred umel, ter da od teh rakov nobeden nij zbolel. Zakaj? Ali ribe te zajedavce pojedjo, ali zajedalci sploh v tako majhenem prostoru, kjer ribe prevladajo ne morejo živeti, o tem nič ne vemo.“

Janko.

za Schillerja in Götheja, kolikor ga ima po „Tagblattovem“ zatrtjevanji vsak nemšk — kmet.

Naposled še nekaj. Predčrtanjam je prinesel „Tagblatt“ pod naslovom „eine nationale drohung“ neko zverženo pismenca proti slovenskim narodnjakom; dejal je, da bode objavil tudi dopis, katerega je z ónim pismom dobil iz Postojne. Ti manevri so nečastni, kažejo samo staro sovraštvo do slovenskega življa, za to naj dam še pouk g. Kravsu. kako bi bilo zanj dobro, da se véle. — Človek, ki pride v njemu nepoznano deželo, naj si pred vsem potrudi seznaniti se z razmerami te dežele, naj bode oskromen v svojih dejanjih. Po tem pravilu se ne ravnaj. K., nego on surovo smeši svetinje ogromne večine ónega prebivalstva, mej katero ga je usoda zanesla, on ima pogum kritične svoje opazke delati o stvari, o katerej more samo toliko soditi, kolikor slepec o barvi; s tem se obsoja sebe, ter očitno svedoči germansko svojo namišljeno omnipotenco, katera slabo odlikuje vse germansko pleme. To sem hotel konstatirati, izraziti pa ob enem svoje mnenje, ka je naša slovenska dolžnost, tako in slično nemško preponderanco v slovenskeji Ljubljani bičati brezobzirno.

Iz Žavca 17. novembra. [Izv. dop.] (Občinske zadeve.) Strogo skrbeti, da nove zgradbe posameznih posestnikov ne motijo pravilnosti ulic, da ne zastavljajo hiš, držečih se uže določene vrste, celo pa, da ne zapirajo javne ceste: to je gotovo važna naloga občinskih zastopov; kajti s tem ne pridobi le kraj in občina v veljavi, temveč odvrnejo se tudi svojevoljnosti pri stavbah, katere marsikateremu sosedu občanu, da celaj okolici v enem ali drugem obziru škodujejo.

Žalibog, da se v našem sicer jako lepo ležečem trgu za prejšnjih časov v tem obziru nij nič skrbelo, in zdaj, ko so nekateri možje tukajšnjega občinskega zastopa to silno potrebo uvideli, zabredli so v mnogokatero nasprotnosti in neprijetnosti. —

Nehčem pa pregreškov našega občinskega urada in iz njih izviraajočih napak tukaj naštevati, niti jih sploh objaviti, nego dovoljujem si le žavski občinski urad na to opozoriti, naj se tudi v teh zadevah stalno obnaša, pa naj se ne ozira niti na prijateljstvo ni na sorodstvo, niti na žugujoče maščevanje.

Domače stvari.

— (Bleiweisov rojstni dan.) Včeraj opoldne se je čitalnični odbor ood vodstvom svojega podpredsednika g. dr. J. Zupanca poklonil dr. Janezu Bleiweisu, da mu v imenu ljubljanskih rodoljubov čestita o njegovem rojstnem dnevi.

— (Društvo „Slovenija“ na Dunaji) ima v soboto 22. dan t. m. četrto redno sejo v letošnjem tečaju. Na dnevnem redu je mej drugim čitanje g. Josipa Škofica: „Mrtva hčerka“, in predlog o ustanovljenji pravniskega oddelka v krogu društva „Slovenije“. Zborovanje je I. Wollzeile, Schneider's Berhalle.

— (Porotno sodišče) v Ljubljani je obsodilo Franceta Bobka, ki je bil obdožen, da je umoril Holzmana v Lattermanovem drevoredu, v uječo na vse življenje, njega ljubico, Katro Dolinar pa na 4 leta.

— (Pojasnilo.) V „Slovenici“ od sobote je bilo priobčeno „poslano“, katero pripoveduje, da se je na Javorjimeso nekate

rih pobitih goved v pričo in z dovoljenjem komisije prodalo ljubljanskim mesarjem, ki so je potem stran peljali, akopram je vas v strogeji zaprtiji. To „poslano“ je še tist dan površno in nekoliko po svoje posnel „Laib. Tgbltt.“ V „Slov.“ je bila na konci pristavljena želja, da bi deželna vlada ali okrajno glavarstvo pojasnilo to stvar. — Z ozirom na obstoječe postave to pojasnilo nij težko. Posebna postava od 2. maja 1873. leta določa, kako se ima izkoristiti meso in koža take živine, ki se v okuženih krajih pobija ali zdrava, ali zaradi suma, da bi utegnila biti kužna, pa se zaklana izpozna za zdravo. V okuženih krajih in v kužnih mejnih okrajih se mora vsa živina, ki se zakolje, bodi si zdrava ali sumna, po živinozdravniku natanko preiskati živa in zaklana. Pri nekateri sumni govedi se po raztelesenji izkaže, da je bila žival popolnem zdrava, in omenjena postava od 2. maja 1873. leta dovoljuje, da se v takem slučaju meso, ki je spoznano za popolnem zdravo, nesme le uživati v okuženem kraju, ampak da se sme tudi izvažati v kak večji bližnji kraj če v okuženem kraju nij moči mesa porabiti, ker je kraj premajhen. Takemu prevažanju pa treba vselej posebnega dovoljenja politične gospodske t. j. okrajnega glavarstva po nasvetu krajne komisije, ki je odgovorna za vse svoje naredbe, torej gotovo strogo na to pazi, da je tako meso popolnem zdravo. Razen tega se mora tudi še prevažanje mesa vršiti pod nadzorstvom gosposkih organov. Skupilo za to meso pride v državno blagajnico, katera lastnika pobite živine popolnem odškoduje ne glede na to, ali se zdravo meso in koža spečá ali ne. Država je vsled tega na dobičku, korist imajo pa tudi kraji, ki potrebujejo več mesa, katero se bode itak podražilo vsled nesrečne kuge. Gotovo pa se nij bati, da bi bilo mesarjem kedaj mogoče kupovati bolno meso — z dovoljenjem in tako rekoč s pomočjo cesarske komisije! Naj bi le ljudje sami ne skušali, kako bi se prestrigle dobrohotne postavne naredbe.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 17. novembra.

(Roparsk umor v Lattermanovem drevoredu.)

(Dalje.)

Priči Mica Holzman starejša in mlajša pa odločno izpovesta, da je Holzman, ko je od doma šel, te reči soboj vzela. Priči Jarnej Ažman in Benjamin Vasarhely sta v istem delu Lattermanovega drevoreda, kjer sta kakor poprej navedeni priči Pavlovčič in Schweigler 8. maja 1879 proti 9. uri na tleh ležati videla človeka, v ravno tistej noči mej 1. in 2. uro po polnoči ravno to videla, in ko sta tist kraj zapustila, kmalu potem od tam silni krik zaslišala. Priči Tone Drčka in Jože Stupca sta v istem času videla moža z južnega konca Lattermanovega drevoreda proti tržaškeji mitnici iti. Dejanje se je moralo tedaj le na ta način izvršiti, da je zločinec A Holzmana 8. maja 1879 proti 9. uri zvečer z dvema udarcema na glavi smrtno ranil in na tla pobil, ter mu listnico z gotovino in zapisno listnico oropal, v isteji noči pa mej 1. in 2. uro po polnoči se je k Holzmanu priplazil, da bi se prepričal je-li ta še živi, in ko ga je še živega našel, ga z nova smrtno ranil,

potem pa iz Lattermanovega drevoreda proti tržaškeji mitnici pobegnil, na katerem potu je prazno listnico in zapisne listke proč vrzel. Z drugega napada se more z gotovostjo sklepati, da je Holzman roparja spoznal in da ga je ta smrtno ranil s tem namenom, da bi to nevarno pričo na veke s pota spravil.

Razbojnega umora na Holzmanu je France Bobek zelo sumljiv in sicer iz raznih ga obtežavaih uzrokov. A on vse tají.

Katra Dolinar, ljubica Franceta Bobka, je Jeri Slabšek 15. avgusta t. l. povedala, da je France Bobek s Katro Dolinar neki večer meseca maja t. l. moža v Lattermanovem drevoredu srečal, ga z motiko, katero je Katri Dolinar z rok potegnili, večkrat udaril, mu potem gotovino od 11 do 12 gl. oropal, ta denar pa Katri Dolinar dal.

To izpovedbo Katre Dolinar potrjujejo naslednje okoliščine.

Leopold Bobek pripuje z vzajemno izpovedbo Katre Dolinar, da je z njo 8. maja t. l. proti 9. uri zvečer blizu Kozlerjevega vrta za Lattermanovim drevoredom se snidel, iz katerega sledi, da je Katra Dolinar v času dejanja na mestu dejanja navzočna biti morala. Tudi so se izvedenci izrazili, da so Holzmanove rane, mej temi naimenj dve, skoraj gotovo z motiko prizadejane bile. Iz pričevanja Janeza Bobka in France Šušnika se razvidi, da je Katra Dolinar po dejanju imela gotovine 10 gold., kar pa óna na vsak način tají. S tem se pa tudi ujema pričevanja Valentina Miškovca, Mice Šušteršič in Lize Petrič, ter preiskave žandarjev Jakop Čehuna in Florjana Apiha, po katerih se je precej, ko se je dejanje prigodilo, govorilo, da je France Bobek Holzmana z motiko ubil. Obnašanje France Bobka je bilo drugi dan po umoru jako sumljivo.

France Bobek je sebi dobro znaneji Jeri Klemenčič 9. maja t. l. zjutraj, ko je ona rekla, da so Holzmana po noči umorili, odgovoril, da on njega nij poznal, čeravno je še tistega dne popoldne Matiji Peršinu, gostilničarju na górenjem Rožniku, kateremu je on (Bobek) neznan bil, dejal, da je on Holzmana poznal, ker je z njim v eneji hiši stanoval. Nekoliko duij po dejanju je srečal France Bobek v gozdu na Rožniku Hermana Amona in Adolfa Šuštarja, s katerimi se on navadno nij pajdašil. Ko so ravno o umoru Holzmana govorili, je prišel mestni stražnik Jože Šelko k njim, in ko ga je France Bobek zagledal, je popolnoma obledel, in se je zelo preplašil, ko je Šelko o darilu za najdenje morilca Holzmanovega govoril. France Bobek je nekoliko časa po umoru Holzmana Janezu Lampe-tu, ker je ta žandarjem nekoliko sumljivega o Francetu Bobku povedal, s besedami žugal: „Čakaj, prokleti hudič, tebe bom ravno tako ubil, kakor sem unega!“ Ker pa France Bobek zdaj zavoljo hudodelstva umora ali uboja niti v preiskavi niti kaznovan nij bil, se to žuganje ujema z umorom Holzmanovim in je enako priznanju dejanja. Zvedel je mestni stražnik Šelko od Valentina Miškoviča, o katerem se pa ne vé, kje zljaj biva, da je France Bobek Holzmanu malo pred umorom rekel: „Bova uže enkrat skupaj prišla, le počakaj, ti star lump!“ in to zaradi tega ker se je poprej Holzman o Francetu Bobku hudoval, kar je pa ta zvedel. Posebno važna pa je izpovedba Jožeta Stupce, po katereji je neki mož v noči od 8. do 9. maja t. l. mej 1. in 2. po polnoči v Lattermanovem drevoredu k na tleh ležečemu Holzmanu prišel in ga na-

govoril z besedami: „Kaj tukaj delajo, naj ustanejo in gredo domov“, potem se pa kmalo tiho črez njivo proti tržaški cesti plazil, od tam pa hitreje po cesti proti mitnici šel, v kateri osebi je Stupca po glasu in velikosti Franceta Bobka spoznal. Iz te izpovedbe in in pa iz izpovedbe prič Jarneja Azmana in Benamina Vasarhelija, katera sta v imenovanem času po noči slišali krik od kraja, ker so Holzmana našli, slišala, se razvidi, da je France Bobek Holzmana z besedami, katere je Jože Stupca slišal, gotovo zaradi tega nagovoril, da bi se prepričal, če še živi, in da je potem Holzmana, ker je živel in Franceta Bobka gotovo spoznal, smrtno ranil, da bi se te priče za zmirom zaebili.

(Dajje prih.)

Razne vesti.

* (Španskega kralja nevesta,) nadvojvodinja Kristina se je z ed svojo materjo, v ponedeljek večer ob polu devetih s posebnim dvornim vlakom odpeljala z Dunaja, da preko Pariza potuje v Madrid k ženitovanju. V soboto popoldne se je bodoča španska kraljica v pričo vseh na Dunaji navzočih članov cesarske obitelji in pozvanih svedokov svečano odpovedala avstrijskemu prestolnemu nasledstvu in dediskim pravicam. Razen ministrov in tajnih svetnikov sta svečanosti i prisostovala prvosednika obeh zbornic državnega zastopa. Za poroko je odločen 29. dan t. m.; 28. dan t. m. je kraljev rojstni dan. Nadvojvodinja se je že popolnem naučila španskega jezika in svojemu ženinu uže dopisovala v tem jeziku.

* (O Bismarku) se je poročalo, da se mu mast nekam preveč zbira na sici. Zdaj so ga zdravniki baje natanko preiskali in našli,

da je srce popolnem zdravo. Kadar se mu jeza izkadi, bo stari lisjak menda kmalu zdrav. * (Bosenski junak Hadži-Loja) se v terezinske uječi uči — krojaštva. Če do- rozi svoje oproščenje, bode vsaj kaj koristil rojakom in, mestu kristjanom glave, Turkom hlače „prirežaval“ in kamžole.

18. novembra:

Pri **avstrijskem cesarju**: Reyer iz Krškega.

Pri **avstrijskem cesarju**: Reyer iz Krškega.

Pri **avstrijskem cesarju**: Reyer iz Krškega.

Tržne cene

v Ljubljani 19. novembra t. l.
Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr. — rež 6 gld. 0 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 2 gld. 90 kr.; — ajda 5 gld. 80 kr.; — pros 4 gld. 87 kr.; — koroza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 12 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; maslo kilogram — gld. 85 kr.; mast — gld. 70 kr.; — špela, frišen — gld. 50 kr.; špela povojen — gld. 60 kr.; — jajce po 3 kr.; — mlika liter 8 kr.; — govodnine kilogram 58 kr.; — teletnina 2 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — s. same 1 gld. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. 00 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Smrti v Ljubljani.

10. novembra: France Spindler, 82 l., v Florjansk h ulicah št. 31.

13. novembra: Janez Kastelic, 54 l., na dunajske cesti št. 23.

14. novembra: Ivana Plevnik, bišnega pose- nika hči, 2 l., na Illovc št. 3, za božjastjo.

15. novembra: Jakob Petrič, čevljar, 5 let v gledaliških ulicah št. 8, za tuberkulozo. — Leopold d. Kajdiž, natakarc hči, 12 dni, v rožnih ulicah št. 33, za božjastjo.

Dunajska borza 19. novembra.

Enotni drž. dolg v bankoveih	68 gld. 25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	80
Zlata renta	81	25
860 drž. posojilo	127	60
Akoije narodne banke	836	—
Kreditne akoije	263	—
London	116	55
Vapoi.	251	5
3. kr cekini	5	53
Državne marke	57	70

Uradnik,

neozženjen, želi dobiti pri solidnej narodnej rodbini brez otrok v Ljubljani stanovanje in hrano. Natančneje se izve v administraciji „Slovenskega Naroda“.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem odprl v Ljubljani v židovskih ulicah št. 5, v Polakovej hiši,

špecerijsko prodajalnico,

ter priporočam dobro in frišno blago po nizkej ceni. —

Spoštovanjem

(548)

Janez Zherou.

Priporočilo.

Podpisani se priporočuje p. t. občinstvu, posebno precastitej duhovščini, za izdelovanje

podobarskih stvari,

kakor altarjev, prižnic, križevih potov, obhajilnih miz i. t. d., iz lesa in iz pravega angleškega uarmelj-cementa, kakor tudi tlaka iz Portland-cementa v različnih izgledih, vsakojakih ornamentov za poslopja in mozajik-tal. Vsa cerkvena dela in prenovljanje, spadajoče v moje stroko, izgotavljam za trpež in po najnižej ceni.

Fran Ozbič,

tehnik s cementom, podobar in pozlatar. (549—1) Kardinalski trg št. 347 v Celovcu.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

(520—2)

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila. Tisec spričeval je potrjujejo.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejema, ki so z našo firmo zaznamovane.

Neusteinove posladkorjene pile sv.

Elizabethete za čiščenje krvi, lahko odganja, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, zimici, boleznih pranih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zapreje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bice. 1 valar, 8 škatljice, s 120 pilami, stane 1 gld., posamezne škatljice 15 kr.

Odlikovane so te pile s jako časteim spričevalom dvornega svetovalca prof. Pitha.

Beaume' Girome, izvratno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Brownova pomada, najizvrstnejše sredstvo za ohranjenje in barvanje las, daje lasem prvotno barvo. Velik lonček stane 2 gld., majhen 1 gld.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem neskodno, dá osivilemu lasu vsako barvo (crno, rjavno, rumeno). 3 gld.

Orientalni prah za dame, dá koži glad- nost, finost in mehkost, (belo ali roza), a 1 gld. in a 50 kr.

Damascenska cvetlicna crème za finost kosti kože gld. 1.40.

Demascensko cvetlično milo a 55 kr.

Gušni duh, najboljšo sredstvo proti guši (krofu). 70 kr.

Elektro-motoricni vratni trak, za te- benje otrok, najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

Victoria zobni prah, najboljšo sredstvo za čiščenje zob a 35 kr.

El Benito, jedino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljenju luskin. 1 gld. 80 kr.

Dr. Fremonta prerodilni likér, najboljšo krepijo in svežilo. 2 gld.

Prsne cigarete iz smrekovih igel, najboljšo sredstvo zoper naduho. 25 kosov 1 gld.

Quebracho izlecek, priporočata dr. Scoda na Du- naji in dr. Penzold v Erlan- genu zoper naduho a gld. 1.—

Guaco-prilepek, zoper raka, gnjilobo v kosteh in vse vrste ran. 3 gld.

Guaco-tinktura, zoper vse hudo kvar- jenje krvi, prehlajen- je v želodci itd. Gld. 1.50, 2.50, 4.—

Guaco-mazilo, katero vse bolečine od- pravi, ako se z njim namaže. 3 gld.

Guaco-esenca, zoper gnjilobo in bolečine v zobeh. 1 gld. 50 kr.

Hallerjeve jodne pastile, nadomeščajo po- polnem kito vo salo. Te jodne pastile ozdravijo bramorje, zastarelo siphilis, bolečine v glavi, žlezah in na očeh. 1 škatljica 60 kr.

Injection Cadelle, ozdravi jako naglo vsak me- hurni katar (triper ali beli tok) brez slabih nasledkov. 1 gld. 60 kr.

Albuminat od zeleza, najuspešnejše zdravilo bledicnim, rekonvalescentom in bolnim na živcih itd.; uže črez malo dnij se čuti, kako albuminat od zeleza vpljiva. 1 gld. 50 kr.

Dr. Heiderjev zobni prah, 35 kr.

Kumys, najboljšo sredstvo zoper slabo prebavljenje, dri- sko, ponehanje močij, shuššavanju in sušici. Cena jedne sklenice 80 kr.

Menthin, najboljšo zdravilo za želodec, potolaži krč, se rabi tudi kot zobna tinktura in ustna voda. 50 kr.

Margaritte-bonboni zoper kašelj, 30 kr.

Oreillon, dobro zoper vse ušesne bolezni, proti gluho- sti, šumenju itd. 70 kr.

Odontin zobna pasta, naredi najrnejše zobé bele ko biser. 70 kr.

Po-ho, iz Kine prinešen, olajša takoj najhujšo migreno in bolečine v glavi. 1 gld.

Dr. Bayerja pravi pulherin, je najboljšo sredstvo zoper šinje, daje koži lijino in rožno barvo. a 1 gld. 50 kr. in a 80 kr.

Royerjevo hemeroidialno mazilo, tem priporočeno, katere hemerojide nadlegujejo. 1 gld. 60 kr.

Salycil-antisutin, proti sitnemu potanju rok in nog. a 50 kr.

Salycilno milo, najboljšo in najcenejšo milo. 25 kr.

Schrierove zobne pile, za votle zobe najboljšo zdravilo. 25 kr.

Storax-crème, čudovito pomaga pri vseh kožnih boleznih. 80 kr.

Wlinsi-papir, proti nahodu, prsnemu kataru, pre- hlajenju v vratu in hripi. 1 gld. 20 kr.

Umeteljniški sok, iz najboljših švicarskih pla- ninskih zelišč; olajša takoj vsak kašelj in prsno bolezen. 70 kr.

Aromaticen duh zoper trganje po udih, priporočen vsem, ki imajo putiko ali revmatizem. 70 kr.

Vedno v zalogi je: Kondensirano švicarsko mleko a 55 kr. Nestlejeva otročja moka a 90 kr. Dr. Golijev jedilni prah a 84 kr. Poppova anaterinina ustna voda a 1 gld. 40 kr. Liebigov mesni ekstrakt jeden četrt funta 80 kr. Dr. Pfeffermannova zobna pasta a 1 gld. 25 kr. Poltova resedna pomada a 1 gld. 50 kr.

Veliko skladišče parfemerij, mila, pomad itd. prvih pariških firm. — Čokolade francoske kolonije od 60 kr. do 3 gld. funt. — Pravi ruski čaj a 1 gld. jeden četrt funta. — Skladišče vsakojakih instrumentov za zdravljenje, kakor sanoklistiri, brizgalnice, bandaže itd. jako ceno. — Velika zaloga zobnih krtič, šmink in drugih toaletnih reči. — Priporočamo p. n. občinstvu zdravila v posladkorjene obliki, kakor kinin, kopaiva, doverski prah, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarbar, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižej ceni. — Najznanejšo specialitete farmacije in parfemerije, francoske, angleške, ameriške, nemske, švicarske in avstrijske se pri nas vedno dobivajo.

Vse reči, ki spadajo v farmacijo, parfemerijo in k toaleti pariške razstave 1878, dobivajo se tu, in se cenilniki zastoj razpošiljajo.

Opozorujemo posebno na knjigo: „Dr. Boll's Schönheits- und Gesundheitspflege“ cena 30 kr.

Pivo od zeleza, boljše in zdravješe, nego vsi drugi sladni izdelki, krepi in redi zdrave, rekonvalescente in bolne. 50 kr.

Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštnemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate.